

عفو بین الملل

بیانیه مطبوعاتی

زنان معترض به حجاب اجباری باید آزاد شوند

29 فروردین 1398 - 18 آپریل 2019

سازمان عفو بین الملل با انتشار یک بیانیه از مقامات ایرانی خواست که به آزار، تهدید، بازداشت و حبس مدافعان حقوق زنانی که به صورت مسالمت آمیز نسبت به قوانین تحقیرآمیز و تبعیض-آمیز حجاب اجباری اعتراض کرده اند پایان دهند و مدافعان حقوق زنانی که بر این اساس بازداشت شده اند را فوراً و بدون قید شرط آزاد کنند.

بر اساس اطلاعات این سازمان، در هفته گذشته دو تن از مدافعان حقوق زنان، یاسمن آریانی و منیره عربشاهی، دستگیر شده اند و یکی دیگر از فعالان، ویدا موحدی، که از آبان ماه 1397 در زندان به سر می برد ماه گذشته به دلیل اعتراض صلح آمیز به حجاب اجباری به یک سال حبس محکوم شده است.

سازمان های اطلاعاتی و امنیتی ایران به چندین فعال دیگر نیز طی تماس های تلفنی تهدید آمیز هشدار داده اند که در صورت ادامه مبارزه با حجاب اجباری دستگیر خواهند شد. برخی از آنها برای بازجویی احضار شده اند و در هراس از دستگیری قریب الوقوع به سر می برند.

مگدالینا مغربی، معاون بخش خاورمیانه و شمال آفریقا در عفو بین الملل گفت: «به نظر می رسد مقامات ایران این تهاجم را در واکنش به افزایش نافرمانی های جسورانه از جانب زنان ایرانی و گسترش حرکت های مردمی مسالمت آمیز علیه حجاب اجباری به راه انداخته اند تا زنان را به سکوت و تسلیم وادار کنند.»

«مجرمانگاری زنان به دلیل عدم انتخاب حجاب شکلی افراطی از تبعیض جنسیتی و نوعی رفتار بیرحمانه، غیرانسانی و ترذیلی است که عمیقاً به کرامت انسانی زنان آسیب می رساند. مقامات ایرانی باید دست از آزار و تعقیب قضایی و حبس زنانی که در مقابل این بی عدالتی ظالمانه می ایستند بردارند و کسانی که به خاطر فعالیت در دفاع از حقوق زنان بازداشت شده اند را فوراً و بدون قید و شرط آزاد کنند.»

در روز 21 فروردین ماه، یاسمن آریانی، یکی از مدافعان حقوق

زنان توسط نیروهای امنیتی در خانه خود در تهران دستگیر و به محل نامشخصی انتقال داده شد.

مادر یاسمن آریانی، منیره عربشاهی، روز بعد درحالی که به بازداشتگاه وزرا رفته بود تا در مورد وضعیت و محل نگهداری دختر خود اطلاعات کسب کند دستگیر شد.

بر اساس اطلاعاتی که عفو بین‌الملل دریافت کرده است، هر دو زن در ارتباط با ویدئویی که در روز جهانی زن در سطح گسترده‌ای در فضای مجازی پخش و دیده شده بود، دستگیر شده‌اند، ویدئویی که در آن این دو زن و چندین فعال دیگر حجاب بر سر ندارند و در حال پخش کردن گل در میان مسافران زن در یکی از متروهای تهران و سخن گفتن از امیدهای خود برای احقاق حقوق زنان در ایران دیده می‌شوند. در این ویدئو، منیره عربشاهی می‌گوید امید دارد «روزی برسد که ما زنان دیگر مجبور نباشیم برای طبیعی‌ترین حق خودمان مبارزه کنیم» و یاسمن آریانی در حالی که به زنی محجبه گل می‌دهد، می‌گوید «من آرزو می‌کنم زمانی برسد که من بتوانم این جوری در خیابان کنار شما که این جوری هستید در آرامش قدم بزنم.»

بنا بر اطلاعات دریافت شده توسط عفو بین‌الملل، یاسمن آریانی و منیره عربشاهی در ارتباط با این ویدئو با چندین اتهام از جمله «تبلیغ علیه نظام» و «ترویج فساد و فحشا» رو به رو شده‌اند.

خانواده یاسمن آریانی تا روز 26 فروردین، که به وی اجازه داده شد تماس تلفنی کوتاهی برقرار کند اطلاعی از وضعیت او نداشتند. تاکنون مقامات از افشای محل دقیق نگهداری وی خودداری کرده‌اند و تنها گفته‌اند که در یکی از بازداشتگاه‌های «امنیتی» به سر می‌برد.

منیره عربشاهی در زندان شهر ری (معروف به قرچک) به سر می‌برد، زندانی که چند صد زن را در شرایطی به شدت غیر بهداشتی، با ازدحام بالا و بدون دسترسی به آب آشامیدنی سالم، غذا و خدمات درمانی مناسب و هوای تازه در خود جای داده است.

در روز 25 فروردین، وکیل یکی دیگر از مدافعان حقوق زنان، ویدا موحدی اعلام کرد وی در اسفند 1397 به دلیل اعتراضات صلح‌آمیزش به حجاب اجباری به یک سال حبس محکوم شده است. ویدا موحدی در هفتم آبان ماه 1397 طی یک اقدام اعتراضی یک نفره از نماد گنبدی شکل میدان انقلاب تهران بالا رفت و در

حالی که حجاب به سر نداشت روسری قرمز رنگ و بادکنک‌هایی به رنگ سفید و قرمز را در دستانش تکان داد. او در طی این حرکت دستگیر شد و از آن زمان در بازداشت به سر می‌برد.

ویدا موحدی به عنوان نخستین «دختر خیابان انقلاب» شناخته می‌شود. وی در دی ماه 1396 هم روی سکویی در خیابان انقلاب ایستاد، روسری خود را از سر برداشت و آن را در انتهای چوبی بست و به اهتزاز در آورد، اقدامی که منتهی به دستگیری و بعدتر آزادی وی به قید وثیقه شد. از آن پس مقاومت صلح‌آمیز وی الهام‌بخش زنان زیادی در سراسر کشور شد تا برای اعتراض به قوانین حجاب اجباری در اماکن عمومی به اقدامات اعتراضی مشابهی دست بزنند.

طبق گفته‌های وکیل ویدا موحدی، وی مشمول مقررات آزادی مشروط می‌شود اما زندان برخلاف قانون اقدام به ارسال درخواست آزادی مشروط وی نکرده است. وی همچنین جزء زندانیانی است که حکم آنها به مناسبت چهلمین سالگرد انقلاب 1357 مشمول عفو رهبر جمهوری اسلامی قرار گرفت اما مقامات زندان اقدام به آزادی وی نکرده‌اند.

روزنامه‌نگار و مدافع برجسته حقوق زنان، مسیح علی‌نژاد، که هم‌اکنون ساکن ایالات متحده آمریکا است و در اعتراض به حجاب اجباری کارزارهای اینترنتی شناخته‌شده‌ای را به راه انداخته است، به عفو بین‌الملل گفته است که در هفته‌های گذشته مادر هفتاد ساله وی برای ادای توضیحات پیرامون ارتباط تلفنی با دختر خود توسط پلیس امنیت احضار شده است و مادر و پدر سالخورده وی برای بیش از یک ساعت بازجویی شده‌اند.

در ماه گذشته، طی پرونده تکان‌دهنده دیگری، وکیل برجسته حقوق بشر و مدافع حقوق زنان، نسرين ستوده با 7 عنوان اتهامی به 33 سال و 6 ماه حبس و 148 ضربه شلاق محکوم شد. برخی از این اتهامات در ارتباط با دفاع وی از حقوق زنانی بوده است که به خاطر اعتراض به حجاب اجباری دستگیر شده بودند. با توجه به ماده 134 قانون مجازات اسلامی که تصریح می‌کند هرگاه جرائم ارتكابی بیش از سه جرم باشد، تنها مجازات اشد قابل اجراء است، نسرين ستوده باید حداقل 12 سال از حکم اخیر خود را در زندان تحمل کند. این علاوه بر حکم پنج سال زندانی است که او پیش‌تر در سال 1395 به آن محکوم شده بود و باید آن را نیز در زندان سپری کند.

در بهمن ماه 1397، همسر نسرين ستوده، رضا خندان و یکی دیگر از مدافعان حقوق بشر، فرهاد میثمی، هم در ارتباط با حمایت

خود از کارزارهای مبارزه با حجاب اجباری هر یک به شش سال حبس محکوم شدند.

به گفته مگدالینا مغربی: «قوانین حجاب اجباری در ایران نقض آشکار حقوق زنان در زمینه آزادی بیان، اعتقادات و مذهب است. مقامات ایرانی باید فوراً این قوانین تبعیض‌آمیز را لغو کرده و دست از اعمال مقررات تحقیرآمیزی که حضور زنان بدون حجاب را در امکان عمومی منع کرده، بردارند.»

«در این میان جامعه جهانی- از جمله اتحادیه اروپا که با ایران گفت و گوهای دوجانبه رسمی در زمینه حقوق بشر را پیش می‌برد - با ابراز علنی حمایت خود از مدافعان حقوق زنان و استفاده از تمام مجراهای ارتباطی برای واداشتن مقامات ایرانی به لغو حجاب اجباری نقش مهمی به عهده دارند.»

AI Index Number: MDE 13/0238/2019